

NS-wandeling Uiterwaarden van Cortenoever

Brummen-Zutphen 14 of 17,5 km

Inleiding

Wandelnet heeft in samenwerking met de Nederlandse Spoorwegen een serie wandelingen van station naar station samengesteld. De NS-wandelingen volgen meestal een deel van een Lange-Afstand-Wandelpad (LAW), Streekpad of wandelnetwerk.

Deze NS-wandeling volgt een deel van het Graafschapspad, een Streekpad van 124 km door de Achterhoek. Je start bij station Brummen en bereikt na **14 km** station Zutphen. Je loopt voornamelijk over verharde paden langs de groene, rustige IJssel- uiterwaarden en kunt genieten van weidse uitzichten. Halverwege kun je 'Rondje Cortenoever' volgen, maar alleen buiten het broedseizoen (15 maart-circa 15 juli) over een prachtig, onverhard Laarzenpad (kan drassig zijn). In dat geval is de afstand totaal **17,5 km**. Het laatste deel, vlak voor Zutphen, volg je een onverhard graspad door de uiterwaarden. Ook dat kan modderig zijn bij nat weer. Honden zijn aangeliind toegestaan, maar op rondje Cortenoever verboden. Veel wandelplezier!

Heen- en terugreis

Station Brummen (begin van de route) ligt op de lijn Arnhem-Zutphen. In beide richtingen rijden er dagelijks 2 treinen per uur (zondag 1x per uur).

Vanuit station Zutphen (eindpunt van de route) rijden er treinen in diverse richtingen: Deventer/Zwolle, Apeldoorn/ Amersfoort, Arnhem/Nijmegen, Hengelo, Winterswijk.

Actuele vertrektijden: www.ns.nl/reisplanner.

Horeca onderweg

Er is alleen aan het begin en eind van de route horeca:

- Bij de start, 600 m van de route af: Kasteel Engelenburg, dagelijks geopend; www.engelenburg.com. (Niet linksaf de Engelenburgerlaan op, maar rechtsaf het spoor over. Het kasteel ligt 500 m verder.)

Na 700 m in centrum Brummen:

- KO KA KA (Koffie, Kado's, Kaarsen (einde Ambachtstraat rechts, Tuinstraat 3), open ma 13-16, di, do en vr 9-16 uur.
- Proeflokaal & Gastrobar 't Kromhout (Marktplein 18). Wo t/m zo open van 10-22 uur, ma gesloten, di-ochtend open voor 'Coffee to go'; <https://gastrobarkromhout.nl>
- Na ruim 5 km (Piepenbeltweg 27): Rustpunt bij camping-boerderij De Hank, 1 apr.-1 nov. dagelijks geopend; www.campingdehank.nl. Een Rustpunt ligt op particulier terrein; wandelaars en fietsers kunnen er iets drinken (zelfbediening) en naar het toilet gaan (zie www.rustpunt.nu).

In centrum Zutphen diverse gelegenheden, o.a.:

- Kiosk station Zutphen, elke dag van 's ochtends vroeg tot 22 uur geopend (ma t/m wo tot 21 uur);
- Smullers, dagelijks open 11.45 uur-20.15 uur, za-zo vanaf 15 uur. Aan andere kant van het station:
- Broodcafé, ma-wo 9-18 uur, do-za 9-20 en zo 11-18 uur (biologische gerechten); www.brood-cafe.nl
- Biotoko,; dagelijks geopend van 12-22 uur; www.biotokozutphen.nl.

Markering van de route

De eerste 2 km volg je de wit-rode markering van het Trekvogelpad, daarna het geel-rood gemarkeerde Graafschapspad. Op de laatste 700 m in Zutphen staat er een NS-logo in de geel-rode markering ('aftak' naar station). Markeringen staan op straatmeubilair, zoals een hek of lantaarnpaal, of op een paaltje. Er is vooral daar gemarkeerd waar twijfel over de juiste route kan ontstaan. Waar de routebeschrijving en markering verschillen, blijf je de markering volgen. Zo worden tussentijdse veranderingen in het veld ondervangen. De markering wordt onderhouden door vrijwilligers van het Nivon en Wandelnet.

Wandelnet

In ons land zijn circa 40 Lange-Afstand-Wandelpaden® (LAW's), in lengte variërend van 80 tot 725 km, beschreven en gemarkeerd. Alle activiteiten op het gebied van LAW's in Nederland worden gecoördineerd door Wandelnet. Naast het ontwikkelen en beheren van LAW's behartigt Wandelnet de belangen van alle recreatieve wandelaars op lokaal, regionaal en landelijk niveau. Alle activiteiten worden ondersteund door zo'n 900 vrijwilligers, verspreid door het hele land. Meer weten over de LAW's? www.wandelnet.nl.

Meldpunt Routes

Markering weg? Blokkade op de route? Meld het ons: www.meldpuntroutes.nl

Routebeschrijving

Verlaat het station bij de fietsenstalling en ga rechtsaf (volg de wit-rode markering van het Trekvogelpad). Aan het eind linksaf, Engelenburgerlaan. Waar de weg naar links buigt, steek je deze over en vervolgt schuin rechts de Engelenburgerlaan. Daarna schuin links de Ambachtstraat in. Op de kruising met de Leliestraat schuin rechts, Ambachtstraat vervolgen. Aan het eind linksaf, Marktplein.

1. Brummen

Het is goed toeven in Brummen. Zeker vroeger, toen het dorp een station kreeg (1865) en er een snelle verbinding mogelijk was met Zutphen en Arnhem. Rijke pensionado's, veelal afkomstig uit Nederlands-Indië, lieten er prachtige villa's bouwen. Veel landhuizen zijn bewaard gebleven. Ook het Sint Jans Gilde uit 1611 bestaat nog steeds. Elk jaar organiseert het Gilde traditionele vogelschieten (op maandag, na de 4de zondag in augustus). Wie als eerste de houten vogel van een paal schiet, wordt benoemd tot schutterskoning en in een koets naar de kroeg gereden. Het weekend ervoor is er altijd kermis in het dorp.

Aan de rechterhand passeer je een muziekkoepel. Op de viersprong rechtdoor, Zegerijstraat. Aan het eind rechtsaf, Cortenoeverseweg. Zijwegen negeren. Loop onder een viaduct door en ga rechtsaf, Bronkhorsterweg. Eerste weg linksaf, Oude Bandijk. Ga direct linksaf het fietspad op. Let op: honden mogen hier alleen mee als ze zijn aangelijnd. *(Je verlaat hier het wit-rood gemarkeerde Trekvogelpad en stapt over op het geel-rode Graafschapspad).*

Op een kruising met asfaltweg (Holthuizerweg) rechts aanhouden en de Brummense Bandijk vervolgen. *(Bij extreem hoogwater: lees verder onder 'Hoogwatervariant nieuwe dijk').* Het pad dat je nu volgt, is vanwege natuurbeschermingseisen na zonsondergang niet toegankelijk; honden moeten aangelijnd zijn. Doorlopen tot kruising met de Holthuizerweg. Lees verder bij 'Vervolg hoofdroute oude bandijk'.

2. Ruimte voor de rivier

Onze rivieren krijgen steeds meer regen- en smeltwater te verwerken. Het landelijke programma 'Ruimte voor de rivier' zorgt ervoor dat op 30 plekken in ons land het waterpeil omlaag gaat en het water meer ruimte krijgt. Cortenoever is een van die 30 plaatsen. Omdat de 'oude' bandijk verlaagd is, kan het water voortaan bij hoogwater de weilanden instromen tot aan de nieuwe dijk die meer landinwaarts is aangelegd. De NS-wandeling volgt de oude bandijk. Naar verwachting zal het gebied overigens niet vaker dan 1x in de 25 jaar onderlopen.

Hoogwatervariant nieuwe dijk (niet gemarkeerd)

Ga bij extreem hoogwater (zeer incidenteel) op kruising met Holthuizerweg rechtdoor, fietspad

over de nieuwe dijk op, Papenweerd (zie onderbroken lijn op kaart). Honden zijn aangelijnd toegestaan (niet de weide in!).

3. Verplicht verhuizen

Aan de binnendijkse kant van de nieuwe dijk staan enkele nieuwe huizen en boerderijen. Ze zijn gebouwd voor de mensen die in het kader van 'Ruimte voor de rivier' hun oude woning gedwongen moesten verlaten. Omdat de oude bandijk inmiddels is verlaagd (zie infoblokje 2), komt het buitendijkse gebied én het gebied tussen de oude en nieuwe dijk in, soms onder water te staan. Daarom moesten de bewoners verkassen. Sommige mensen wonen nu in een nieuw pand langs de nieuwe dijk, anderen zijn zelfs naar een andere regio getrokken.

Volgt het pad over de dijk circa 3 km, alle zijwegen negeren. Iets voorbij gemaal Laag Helbergen kom je op de Cortenoeverseweg weer op de hoofdroute uit bij * (lees verder bij de alinea na infoblokje 5).

Vervolg hoofdroute oude bandijk

De asfaltweg circa 850 m volgen. Ga op een splitsing direct na bord 'Rioolwaterzuivering Brummen' schuin rechtsaf, weer omhoog naar de oude dijk. Even verder rechts aanhouden, fietspad op. Nu steeds de dijk volgen. Bij een boerderij links van de dijk een klinkerweg kruisen (Weg naar het Ganzenei).

De hoofdroute gaat hier rechtdoor, lees verder bij 'Vervolg hoofdroute' (boven infoblokje 5). Als je de wandeling met 4 km wilt verlengen, ga je hier rechtsaf, zie hieronder bij 'Rondje Cortenoever'.

Rondje Cortenoever

Let op:

1. Tijdens het broedseizoen, 15 maart tot ca. 15 juli, is deze variant niet toegankelijk. De exacte data van openstelling zijn afhankelijk van de kwartelkoning. Als deze late broedvogel na 15 juli nog niet is vertrokken, wordt het broedseizoen verlengd. Staatsbosbeheer geeft dat aan met borden.
2. Omdat er vee in de weiden loopt, zijn honden verboden, dus ook aangelijnd niet toegestaan!
3. Na regenachtige periodes kan het terrein drassig zijn; het is immers een 'Laarzenpad'.

Ga op de kruising rechtsaf (Weg naar het Ganzenei) en volg de klinkerweg circa 700 m.

Ga na circa 700 m bij een informatiepaneel en bordje 'IJsselvallei Cortenoever' via een overstapje het weiland in. Steek de weide iets

→ schuin naar rechts over en loop naar een ijzeren hek en gele paal. Vanaf hier volg je de gele paaltjes van de rondwandeling van Staatsbosbeheer. Volg de paaltjes langs de rand van het weiland; afrastering en houtwal aan linkerhand houden. Bij draadversperring met oranje handgreep linksaf; ga ook over de volgende dubbele afrastering. Hierna direct linksaf, gele paaltjes blijven volgen.

4. Rondje kronkelwaard

Doordat de IJssel al eeuwenlang door het landschap slingert, heeft de rivier enerzijds geulen uitgesleten en anderzijds hoger gelegen oeverwallen gecreëerd. De zo ontstane gebieden heten 'kronkelwaarden'. Hier zijn de uiterwaarden op hun mooist. Er is een prachtig, kleinschalig patroon ontstaan van moeras, schrale en voedselrijke graslanden, hagen en houtwallen. Langs het Laarzenpad van Staatsbosbeheer staan veel verschillende soorten bloemen (klaproos, korenbloem, akkerwinde, kleine ruit, gele walstro). Er zijn ook vlinders (dagpauwoog, citroentje) en vogels (tjiftjaf, wulp, kwartelkoning, torenvalk).

→ Een overstapje negeren. Ga bij de volgende overstap door de houtwal. Even verder nog een overstapje over en direct naar rechts. Gele paaltjes blijven volgen, houtwal nu aan de rechterhand. Steek een weiland over in de richting van twee heuveltjes. Je passeert een drinkvijver aan je rechterhand en komt door een opening in de houtwal op een volgend weiland. Rechtsaf, gele paaltjes volgen met houtwal aan rechterhand. Bij een overstapje en bordje 'IJsselinie Cortenoever' kom je op de klinkerweg uit. Hier rechtsaf. Na ruim 1 km ben je terug op de kruising met de Brummense Bandijk. Ga rechtsaf de dijk op. Zie 'Vervolg hoofdroute'.

Vervolg hoofdroute

 De dijk slingert langs boerderijcamping De Hank (met Rustpunt). Sla bij een groepje huizen aan weerszijden van de dijk schuin rechts af en vervolg de dijk. Je loopt langs het (verwaarloosde) kasteel Reuversweerd.

5. Landhuis Reuversweerd

Reuversweerd is een huis met een bijzondere geschiedenis. Het werd in 1830 gebouwd in empirestijl, een 19de-eeuwse Franse kunststroming. Het slot werd particulier bewoond totdat de laatste eigenaar, baron Sytzama, in 1945 door Nederlandse SS-ers werd gefusilleerd. Zijn weduwe liet de klok van het huis

stilzetten en het pand dichttimmeren. Sindsdien is het rijksmonument Reuversweerd onbewoond. Het staat nu vooral bekend als 'spookhuis'. Plannen om het geschikt te maken voor bewoning in appartementen, zijn nooit gerealiseerd omdat het pand niet voldoet aan de wettelijke eisen voor bewoning. In 2018 is een drie jaar durende renovatie gestart waarbij de gevels en de daken worden gerestaureerd.

 Circa 500 m voorbij Reuversweerd loop je langs boerderij Laag Helbergen. Even voorbij gemaal Laag Helbergen kom je uit op de Cortenoeverseweg *. (De *hoogwatervariant komt hier weer op de route.*)

6. Laag Helbergen

Direct na Reuversweerd is er nog een rijksmonument: de versterkte boerderij Laag Helbergen. Omdat het pand bij hoogwater zou overstromen, zijn er voorzorgsmaatregelen getroffen om het monument te behouden. De boerderij ligt links van de route (en valt niet direct op).

Waar de oude en de nieuwe dijk in het noorden van Cortenoever samenkomen, ligt het nieuwe gemaal Laag Helbergen, dat vernoemd is naar de boerderij. Dit gemaal heeft de taak om het water weg te pompen als het gebied tussen beide dijken blank staat.

 Rechts aanhouden en bij Y-6246 linksaf. Na 50 m de trap omhoog naar de IJsselbrug. Bovenaan rechtsaf en via het fietspad de brug over de IJssel volgen. Daarna rechtsaf via het fietspad met een haarspeldbocht naar het maaiveld.

 Bij wandelknooppunt C85 * linksaf, klinkerweg in (Bronsbergen).
 * *Hoogwater? De uiterwaarden zijn niet begaanbaar, zie volgende tekstblokje.*
 Ga na ca. 50 m rechtsaf (verlenging van het Leestensche Broekpad, een Klompenpad). Volg deze route over een graspad en onder de brug door. Waar het Klompenpad na een klaphek rechtsaf buigt, blijf je rechtdoor lopen, steeds de IJssel volgend. Loop door tot een draaihek bij gemaal Helbergen en ga daar de dijk op. Sla links af richting Zutphen. Lees verder bij 'Vervolg beide routes'.

 * **Hoogwatervariant zuidwest-Zutphen**
 Bij hoogwater zijn de uiterwaarden niet begaanbaar. Volg in dat geval deze variant, zie onderbroken lijn op kaart Ga bij wandelknooppunt C85 rechtdoor en volg het verharde

 pad onder de brug door. Eerste weg linksaf richting een boerderij. Vlak voor die boerderij scherp rechtsaf. Waar het pad naar links buigt, ga je scherp linksaf, een klinkerpad op. Het klinkerpad, dat even verder weer over de dijk gaat, bijna 2 km volgen. Je passeert gemaal Helbergen, waar de Berkel in de IJssel stroomt (niet te verwarren met gemaal Laag Helbergen). Je bent weer op de hoofdroute.

Vervolg beide routes

 Aan het eind, vóór een hekwerk, met de bocht mee naar rechts buigen en bij Y-8256 linksaf, Badhuisweg. Na bijna 100 m linksaf, even verder een asfaltvoetpad op. Het pad gaat over in een trottoir langs een kademuur. Blijf de muur volgen en ga voor een perkje met banken linksaf.

Via een zebrapad de Martinetsingel oversteken, even naar rechts en direct weer links richting de St. Walburgiskerk (hier verlaat je het Graafschapspad).

 Rechtdoor, 's-Gravenhof, heet verderop Lange Hofstraat (volg nu de geel-rode markeringen met NS-logo, tot aan het station).

7. Hanzestad Zutphen

Door de strategische ligging op de plek waar twee rivieren samenvloeien – de Berkel en de IJssel – was Zutphen in de middeleeuwen een belangrijke Hanzestad. Er verrezen stadswallen en vestinggrachten die de inwoners beschermden tegen de vijand. Veel fraaie panden zijn in de Tachtigjarige Oorlog verwoest, toen de stad afwisselend in Spaanse en Staatse handen viel. Ondanks een zwaar bombardement in 1944, bleven veel oude monumenten in Zutphen bewaard. Bezienswaardig:

- Sint Walburgiskerk; de 107 m hoge toren is twee keer door brand verwoest en weer opgebouwd.
- De huizen ten oosten van de kerk (Proostdijsteeg 1-3 en 5-9) zijn de oudste van ons land.
- De markante Wijnhuistoren (Groenmarkt 40) behoorde vroeger aan het wijnhandelaarsgilde toe. Nu is er een restaurant in gehuisvest.
- Het 's-Gravenhof is het oorspronkelijke machtscentrum van de stad. Op nr. 1 is het raadhuis, op nr. 4 het Stedelijk Museum en Museum Henriette Polak.

 Op kruising met Groenmarkt ook rechtdoor, Korte Hofstraat. Aan het eind rechtsaf, Turfstraat. Loop schuin links door een poortje

(Rosmolensteeg) en even verderop weer door een poortje. Aan het eind linksaf en direct rechtsaf. Gracht oversteken, Overwelling, en links aanhouden. Volg de bocht naar rechts, Stationsstraat. Recht voor je is het station.

Deel je ervaringen

En schrijf een review:

www.wandelnet.nl/wandelroute/660/Uiterwaarden-van-Cortenoever/review

Alle gegevens in deze beschrijving en op de routekaart gelden onder voorbehoud van wijzigingen en eventuele drukfouten. De route en de beschrijving van deze NS-wandeling werden met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Wandelnet en NS aanvaarden echter geen verantwoordelijkheid voor schade die wandelaars op enigerlei wijze zouden kunnen ondervinden door gebruik te maken van deze routebeschrijving en/of kaart of door het wandelen van de route. Niets uit deze uitgave mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, publicatie op internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Wandelnet.

Rev: 26/07/21